

4. Posilující péče o krajinný prvek – skupina dřevin

Skupina dřevin – samostatný útvar neliniového typu, tvořený nejméně 2 kusy dřevinné vegetace s nejvyšší možnou výměrou 3 000 m².

Za skupinu dřevin se nepovažuje dřevinná vegetace, která je součástí meze, terasy nebo travnaté údolnice, a dřevinná vegetace, která plní funkci lesa podle § 3 lesního zákona. Součástí skupiny dřevin může být kamenný snos, kamenná zídka nebo drobná sakrální stavba.

Cíl opatření: posílení či obnova dlouhodobé funkčnosti, prostorové stability a perspektivy skupiny dřevin, včetně podpory biodiverzity a druhů.

Opatření: řez stromů (výchovný, zdravotní, bezpečnostní, lokální redukce, stabilizační řezu), likvidace invazních a expanzivních druhů rostlin v podrostu (likvidace invazních druhů se nevztahuje na skupiny dřevin, jejichž prostorová struktura je tvořena invazními druhy, např. akátové háje apod., nicméně vztahuje se na jejich nežádoucí zmlazení v prostoru a navazujícím okolí), odstranění nevhodných dřevin bez odstranění pařezu, likvidace klestu, seč travního porostu, doplňující výsadba nových dřevin.

Podporované činnosti dle Nákladů obvyklých opatření MŽP (NOO MŽP):

Kód opatření	Název opatření	Činnost
ZE24	Výchovný řez	<i>všechny činnosti</i>
ZE33	Řez stromu s plochou do 50 m ²	<i>všechny činnosti</i>
ZE34	Řez stromu s plochou 51-100 m ²	<i>všechny činnosti</i>
ZE35	Řez stromu s plochou 101-200 m ²	<i>všechny činnosti</i>
ZE36	Řez stromu s plochou 201-300 m ²	<i>všechny činnosti</i>
ZE37	Řez stromu s plochou 301-400 m ²	<i>všechny činnosti</i>
ZE38	Řez stromu s plochou 401-500 m ²	<i>všechny činnosti</i>
ZE39	Řez stromu s plochou 501-600 m ²	<i>všechny činnosti</i>
ZE40	Řez stromu s plochou více než 600 m ²	<i>všechny činnosti</i>
ZE30	Řez ovocných dřevin výchovný	<i>všechny činnosti</i>
ZE18	Řez ovocných dřevin udržovací	<i>všechny činnosti</i>
ZE15	Řez ovocných dřevin zmlazovací	<i>všechny činnosti</i>
ZE23	Vstupní řez dlouhodobě zanedbaného ovocného stromu	<i>všechny činnosti</i>
ZE13	Řez keřů v zápojích	ZE13b Řez keřů v zápojích – zmlazení (řez sesazovací) ZE13a Řez keřů v zápojích – průklest (prosvětlení)
ZE10	Odstranění nevhodných dřevin bez odstranění pařezu	<i>všechny činnosti</i>

ZE05	Likvidace vzniklého klestu	<i>všechny činnosti</i>
LI01	Likvidace invazních a expanzivních rostlin	<i>všechny činnosti</i>
ZC04	Sečení travního porostu a rákosin	ZC04o Seč křovinořezem s využitím/likvidací hmoty v lokalitě
		ZC04s Seč křovinořezem s odvozem hmoty do 2 km včetně
		ZC04p Seč křovinořezem s odvozem hmoty nad 2 km
		ZC04i Seč lehkou mechanizací využitím/likvidací hmoty v lokalitě
		ZC04u Seč lehkou mechanizací s odvozem hmoty do 2 km včetně
		ZC04j Seč lehkou mechanizací s odvozem hmoty nad 2 km
		ZE02

Stručná metodika posilující péče:

Skupiny dřevin v zemědělské krajině postrádají pravidelnou péči a často zarůstají invazními druhy dřevin a bylin. Důsledkem je mnohdy prostorové potlačení původních cílových dřevin, jejich nežádoucí zastínění a převaha invazních druhů. Některé skupiny dřeviny mohou být ale také v prostorovém rozpadu – stárnoucí jedinci odumírají a současně zde chybí mladá generace perspektivních stromů, které by zajistily kontinuitu krajinného prvku. Cílem posilující péče je především podpora prostorová stabilizace skupin dřevin v zemědělské krajině a zajištění jejich dlouhodobé perspektivy.

Skupiny dřevin je třeba zbavit nežádoucích invazních druhů dřevin a bylin. V případě invazních druhů dřevin se značnou výmladnou schopností, jako je např. trnovník akát, pajasan žláznatý nebo javor jasanolistý, je nutný jejich výřez v období vegetace, a to ideálně v časovém rozmezí od poloviny srpna do začátku října. Výřez lze provést pomocí ruční nebo motorové pily s okamžitým zátěrem čerstvých pařezků totálním herbicidem. Pokud je potřeba zlikvidovat souvislý zmlazující porost akátu či pajasanu z kořenových výmladků, je možné uplatnit chemický postřik totálním herbicidem na list (např. pomocí zádového postřikovače), stejně tak i u invazních druhů bylin. Je-li cílem zcela odstranit výmladné invazní dřeviny, neúčinnější metodou je cílená aplikace herbicidu do navrtaných otvorů v kmenech či na sloupnutou kůru u mladých stromků.

Při výřezu porostu o ploše nad 40 m² je nezbytné povolení příslušného orgánu ochrany přírody.

Pokud je součástí skupiny dřevin kamenný snos, je třeba ho aspoň částečně zbavit vegetace, zejména kopřiv, ostružin posečením či vytrháním a nevhodných (náletových) dřevin výřezem.

Přestárlé porosty keřů je možné omladit průklestem neboli prosvětlením (kaliny, hlohy, dřín, trnky, růže šípkové apod.) – ručním výřezem vnitřních starých větví, u porostů lehkých keřů (svídy, ptačí zob, zimolez apod.) lze uplatnit díky dobré bazální výmladnosti i celkové hluboké zmlazení. Vhodný termín pro průklest i zmlazení je předjaří, tedy únor – březen.

Travnaté části skupiny dřeviny (vnější obvodové lemy, vnitřní palouky, luční enklávy mezi stromy apod.) je potřeba posekat min. jednou, lépe dvakrát i třikrát během vegetační sezóny (podle množství travní biomasy), posečenou hmotu vyhrabat a zlikvidovat mimo linii stromořadí. Sečení provádět lehkou mechanizací nebo křovinořezem. Při provádění seče je nezbytné se vyvarovat poškození báze kmene stromů (vstupní brána pro infekce, snížení životní perspektivy).

Stromy ve skupině je vhodné ošetřit citlivě provedeným řezem, zejména pak v případě příliš zahuštěné koruny, prosychající, dále pak pokud se v koruně vyskytují poškozené a polámané větve, větve značně vychýlené mimo těžiště koruny apod. U ovocných stromů je třeba provést pěstební řez zaměřený podporu plodnosti, v závislosti na druhu ovocné dřeviny.

Při řezu není nutné odstraňovat veškeré suché větve, z hlediska podpory biodiverzity je žádoucí na stromech ponechat stabilní suché pahýly a zlomy, respektovat také přítomnost dutin a polodutin (doupné stromy). Ořezané dřevo je třeba odvézt a zlikvidovat, v případě silnější větví (cca od 20 cm) je možné i jejich ponechání na několika menších hromadách, které mohou poskytnout vhodné útočiště pro celou řadu organismů a rovněž tak přispět k podpoře biodiverzity. Řez by měla provést odborně způsobilá osoba – profesionální arborista, v případě ovocných stromů také profesionální zahradník, pomolog.

Do skupiny na uvolněná místa lze dosadbou doplnit vhodné druhy stromů, opět s cílem pro prostor a již stávající ošetřené dřeviny. Je nutné zvážit předem i z hlediska dostupnosti, že je nutné více let udržovat funkční mechanickou ochranu vysazené dřeviny a zavlažovat výsadbu

v prvních dvou až třech letech po výsadbě, aby byl zajištěn předpoklad jejího ujmoutí a následného zdárného růstu.

Pro uvedené činnosti jsou vytvořené Standardy péče o přírodu a krajinu AOPK ČR s popisem osvědčených metod, s názornými obrázky a s uvedením základních bezpečnostních předpisů [Platné standardy - AOPK ČR \(nature.cz\)](#).

A 02 001 [Výsadba stromů](#)

A 02 002 [Řez stromů](#)

A 02 003 [Výsadba a řez keřů](#)

A 02 003 [Funkční výsadby ovocných dřevin v zemědělské krajině](#)

A 02 005 [Péče o funkční výsadby ovocných dřevin](#)

D 02 007 [Likvidace vybraných invazních druhů rostlin \(vč. následné péče o lokality\)](#)

E 02 005 [Péče o stromy jako biotop vzácných druhů organismů](#)